

ФОРМУВАННЯ ТЕРМІНОСИСТЕМ У ЦИФРОВИХ СПІЛЬНОТАХ: ВІД ФАН-КУЛЬТУРИ ДО ФАН-ДИСКУРСУ

Станко Д. В.

*доктор філологічних наук, доцент,
професор кафедри англійської філології
Ужгородський національний університет
площа Народна, 3, Ужгород, Україна
orcid.org/0000-0002-7858-8663
daryna.stanko2021@gmail.com*

Ключові слова: *фан-дискурс,
цифрові спільноти, термін,
терміносистема, структурно-
семантичний аналіз,
дискурсивний аналіз, цифровий
дискурс.*

Статтю присвячено комплексному дослідженню процесів формування та функціонування терміносистем у цифрових спільнотах на матеріалі фан-дискурсу. Актуальність роботи зумовлена стрімким розвитком цифрових технологій і розширенням онлайн-комунікації, що спричиняє появу нових типів термінологічних одиниць, які формуються поза межами інституціоналізованих сфер знань і не повністю відповідають класичним підходам до термінознавства. Особливу увагу приділено фан-культури як різновиду партиципативної комунікації, у межах якої активно продукуються та поширюються нові терміни. Метою дослідження є виявлення специфіки формування термінів у фан-культури, аналіз їхніх структурно-семантичних характеристик, визначення функцій у комунікації, а також встановлення ролі цифрових платформ у кодифікації та поширенні термінології. Матеріалом дослідження слугували тексти фанфікшену, користувацькі коментарі, описи творів, системи тегів і метаданих, представлені на сучасних цифрових платформах. У роботі використано структурно-семантичний, дискурсивний, описово-аналітичний методи, а також елементи корпусного аналізу. У результаті встановлено, що терміносистеми фан-дискурсу характеризуються відкритістю, динамічністю та високим рівнем варіативності. Термінологічні одиниці формуються за допомогою різноманітних словотвірних і семантичних механізмів, зокрема аббревіації, блендингу, словоскладання та переосмислення загальноживаної лексики. Виявлено, що такі терміни виконують не лише номінативну, а й класифікаційну, організаційну, ідентифікаційну та прагматичну функції, забезпечуючи ефективну взаємодію учасників спільноти та структурування контенту. Доведено, що цифрові платформи відіграють ключову роль у кодифікації термінології через системи тегування, метаданих і алгоритми пошуку, сприяючи її частковій стандартизації та швидкому поширенню, водночас зберігаючи її гнучкість і відкритість до змін.

FORMATION OF TERMINOLOGICAL SYSTEMS IN DIGITAL COMMUNITIES: FROM FAN CULTURE TO FAN DISCOURSE

Stanko D. V.

*Doctor of Philological Sciences, Associate Professor,
Professor at the Department of English Philology
Uzhhorod National University
Narodna Square, 3, Uzhhorod, Ukraine
orcid.org/0000-0002-7858-8663
daryna.stanko2021@gmail.com*

Key words: *fan discourse, digital communities, term, terminological system, structural-semantic analysis, discourse analysis, digital discourse.*

The article presents a comprehensive study of the processes of formation and functioning of terminological systems in digital communities based on fan discourse. The relevance of the study is determined by the rapid development of digital technologies and the expansion of online communication, which lead to the emergence of new types of terminological units formed outside institutionalized domains of knowledge and not fully consistent with classical approaches to terminology studies. Particular attention is paid to fan culture as a type of participatory communication within which new terms are actively produced and disseminated. The aim of the study is to identify the specific features of term formation in fan culture, analyze their structural and semantic characteristics, determine their communicative functions, and establish the role of digital platforms in the codification and dissemination of terminology. The research material includes fan fiction texts, user comments, story descriptions, tagging systems, and metadata presented on modern digital platforms. The study employs structural-semantic, discourse-analytical, and descriptive-analytical methods, as well as elements of corpus analysis. The findings demonstrate that terminological systems of fan discourse are characterized by openness, dynamism, and a high degree of variability. Terminological units are formed through various word-formation and semantic mechanisms, including abbreviation, blending, compounding, and semantic shift of general vocabulary. It is established that such terms perform not only a nominative function but also classificatory, organizational, identificatory, and pragmatic functions, ensuring effective interaction among community members and structuring of content. The study also proves that digital platforms play a key role in the codification of terminology through tagging systems, metadata, and search algorithms, contributing to its partial standardization and rapid dissemination while preserving its flexibility and openness to change.

Постановка проблеми. У сучасному цифровому середовищі спостерігається інтенсивний розвиток нових форм комунікації, що зумовлює появу специфічних термінологічних систем, сформованих у межах онлайн-спільнот. Особливо показовим у цьому контексті є феномен фан-культури, яка трансформується з неформальної спільноти за інтересами у складний дискурсивний простір із власною системою номінацій, жанрових маркерів і комунікативних конвенцій. У межах фан-дискурсу виникають і функціонують численні терміни (зокрема назви жанрів, типів персонажів, сюжетних тропів, взаємин між героями тощо), які не лише відображають специфіку цієї сфери, але й виконують важливі ідентифікаційні та організаційні функції в комунікації учасників.

Попри значну кількість досліджень у галузі термінознавства, проблема формування терміносистем у цифрових спільнотах залишається недостатньо розробленою. Традиційні підходи до вивчення термінології орієнтовані переважно на інституційно закріплені сфери знань, тоді як динамічні, неформальні та децентралізовані середовища, характерні для онлайн-комунікації, потребують переосмислення теоретичних засад аналізу терміна і терміносистеми. Зокрема, актуальними є питання щодо механізмів утворення термінів у фан-спільнотах, їхньої семантичної варіативності, способів кодифікації та поширення, а також ролі цифрових платформ у стандартизації та стабілізації таких одиниць.

Отже, існує наукова проблема, що полягає у необхідності комплексного дослідження процесів

формування та функціонування терміносистем у цифрових спільнотах, зокрема у фан-дискурсі, з урахуванням його структурно-семантичних, функційно-стилістичних і дискурсивних характеристик. Це зумовлює потребу в уточненні понятійного апарату, адаптації класичних термінознавчих підходів до нових комунікативних умов і розробленні ефективних методів аналізу цифрової термінології.

Метою статті є виявлення особливостей формування та функціонування терміносистем у цифрових спільнотах, зокрема у фан-дискурсі, а також визначення їхніх структурно-семантичних і дискурсивних характеристик.

Об'єктом дослідження є цифровий фан-дискурс як різновид сучасної комунікативної практики, а предметом – терміносистеми, що формуються в межах фан-спільнот, їхня структура, семантика та функції.

Завдання дослідження полягають у: визначенні теоретичних засад вивчення терміносистем у цифровому середовищі; з'ясування специфіки формування термінів у фан-культурі; аналізі структурно-семантичних особливостей термінологічних одиниць; дослідженні їхніх функцій у комунікації; встановленні ролі цифрових платформ у кодифікації та поширенні термінології.

Матеріалом дослідження слугують тексти фанфікшену, коментарі користувачів, описи творів, теги та метадані, розміщені на платформах *FanFiction.net* та *Archive of Our Own*, що забезпечують репрезентативність сучасного фан-дискурсу.

Методи дослідження включають структурно-семантичний аналіз для виявлення значеннєвих характеристик термінів; дискурсивний аналіз для визначення їхніх функцій у комунікації; елементи корпусного аналізу для встановлення частотності та варіативності вживання; а також описово-аналітичний метод для узагальнення отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретичні передумови дослідження ґрунтуються на класичних і сучасних підходах до термінознавства, які розглядають термін як спеціалізовану мовну одиницю, що функціонує в межах певної терміносистеми. У межах традиційної теорії термінології особлива увага приділяється питанням системності, однозначності та нормалізації термінів, а також їхній ролі у фіксації та передаванні наукового знання [Зарицький, 2004]. Водночас сучасні дослідження акцентують на когнітивних і комунікативних аспектах терміна, зокрема на його зв'язку з фреймовими структурами знання та дискурсивними практиками [Івашенко, 2013].

У працях, присвячених семантичним аспектам термінології, наголошується на важливості

врахування варіативності значень і контекстуального функціонування термінів, що особливо актуально для динамічних сфер комунікації [Кияк, 2008]. Сучасна лінгвістика також розглядає терміносистему як відкриту, ієрархічно організовану структуру, що формується під впливом як внутрішньомовних, так і поза мовних чинників [Попович, Бялик, 2020]. Окремий напрям становлять дослідження перекладу термінології, де підкреслюється необхідність збереження семантичної точності та функційної адекватності термінів у міжмовній комунікації [Циткіна, 2003].

У межах західної традиції термінознавства розроблено дескриптивні та прескриптивні моделі опису термінів, що враховують як нормативний, так і варіативний характер термінологічних систем [Sabré, 2003]. Водночас сучасні підходи до аналізу дискурсу, зокрема дослідження фан-культури та партиципативної комунікації, розширюють уявлення про джерела формування термінів, підкреслюючи роль онлайн-спільнот у продукуванні нових номінацій і значень [Jenkins, 1992; Hills, 2017].

Отже, поєднання класичних термінознавчих концепцій із когнітивно-дискурсивними підходами створює теоретичне підґрунтя для дослідження терміносистем у цифрових спільнотах, де терміни формуються, функціонують і трансформуються в умовах динамічної, неінституціоналізованої комунікації.

Специфіка формування термінів у фан-культурі полягає в їхній динамічності, децентралізованості та колективному характері творення, оскільки нові терміни виникають у процесі неформальної онлайн-комунікації учасників спільноти та швидко поширюються через цифрові платформи. Такі одиниці формуються на основі різних механізмів, зокрема словотвору (скорочення, аббревіації, бленди), семантичної деривації (пересмислення загальноновживаних слів), запозичень і калькування, а також шляхом інтертекстуальних відсилань до оригінальних творів. Важливою рисою є їхня функційна спрямованість: терміни не лише номінують явища фан-дискурсу (жанри, тропи, типи персонажів), але й виконують ідентифікаційну, класифікаційну та комунікативно-організуючу функції. Крім того, процес формування таких термінів тісно пов'язаний із практиками тегування, метаданих і користувацької категоризації, що сприяє їхній частковій стандартизації в межах конкретних платформ, але водночас зберігає варіативність і відкритість системи.

Аналіз структурно-семантичних особливостей термінологічних одиниць у фан-дискурсі засвідчує їхню різномірну організацію та високу дериваційну активність. На структурному рівні терміни представлені простими (*canon*, *angst*), складними

(slow burn, alternate universe) та похідними одиницями, утвореними за допомогою афіксації, абрєвіації (AU, OOC), блєндингу та словоскладання. Характерною є також тенденція до графічної компрєсії та стандартизації у формі тєгів, що сприяє швидкій ідєнтифікації змісту тексту.

На семантичному рівні спостєригається поєднання спеціалізованого та загальномовного значення: багато термінів виникають шляхом перєосмислення загальномовної лєксії (*fluff, hurt/comfort*), набуваючи вузькоспеціалізованого значення в межах фан-спільноти. Важливими ознаками є полїсемія та контекстуальна варіативність, що зумовлена різними інтерпретаціями користувачів і відсутністю жорсткої кодифікації. Терміни також формують тематичні мікросистєми (жанрові, сюжетні, персонажні, рєляційні), між якими встановлюються парадигматичні та синтагматичні зв'язки. Таким чином, структурно-семантична організація термінів фан-дискурсу відзначається відкритістю, гнучкістю та залежністю від комунікативних потреб цифрової спільноти.

Дослідження функцій термінологічних одиниць у комунікації фан-спільнот показує, що вони виконують не лише номінативну, а й низку важливих прагматичних функцій. Зокрема, терміни забезпечують ефективну організацію дискурсу, слугують засобом класифікації контенту (жанри, тропи, типи взаємодій), полегшують навігацію в інформаційному просторі та сприяють швидкому обміну смислами між учасниками. Водночас вони виконують ідєнтифікаційну функцію, маркуючи належність користувачів до певної спільноти, а також інтерпретаційну, оскільки задають рамки сприйняття та оцінки тексту. Крім того, терміни можуть виконувати експресивну та оцінну функції, відображаючи емоційне ставлення авторів і читачів.

Встановлення ролі цифрових платформ у кодифікації та поширенні термінології засвідчує, що такі ресурси виконують багатофункційну роль, виступаючи не лише середовищем комунікації, а й ефективним інструментом часткової стандартизації та нормалізації термінологічних одиниць. У межах цифрових спільнот платформи фактично перебирають на себе функції неінституційного регулятора терміносистєми, впливаючи на відбір, закріплення та функціонування термінів. Завдяки розвиненим системам тєгування, метаданих і алгоритмам пошуку вони сприяють фіксації певних форм і значень, формують усталєні патерни вживання та забезпечують швидку орієнтацію користувачів у змісті текстів.

Особливо важливою є роль тєгів як інструменту класифікації та категоризації, оскільки саме через них відбувається впорядкування контенту

та водночас закріплення термінологічних одиниць у масовій практиці вживання. Частотність використання певних тєгів сприяє їхній поступовій конвенціоналізації, унаслідок чого вони набувають статусу своєрідних стандартів у межах спільноти. Метадані, своєю чергою, забезпечують структурованість інформації та створюють умови для систематизації термінів за тематичними, жанровими та функційними параметрами. Алгоритми пошуку й рєкомендацій посилюють цей ефект, оскільки вони пріоритєзують найбільш уживані або рєlevantні терміни, тим самим сприяючи їхньому подальшому поширенню та закріпленню.

Водночас відкритий, децентралізований і користувацько-орієнтований характер цифрових платформ зумовлює відсутність жорсткої нормативності, що веде до співіснування варіантних форм, синонімічних найменувань і навіть конкуруючих термінів, що створює умови для постійного оновлення терміносистєми, її гнучкості та адаптивності до нових комунікативних потреб. Крім того, інтерактивність цифрового середовища дозволяє користувачам не лише споживати, а й активно продукувати та модифікувати термінологію, що посилює її динамічний характер. Цифрові платформи виконують подвійне завдання: з одного боку, вони сприяють кодифікації, уніфікації та поширенню термінології, а з іншого – підтримують її варіативність, відкритість і розвиток, що є визначальними рисами терміносистєм у сучасному цифровому дискурсі.

Висновки. Отже, формування терміносистєм у цифрових спільнотах, зокрема у фан-дискурсі, відзначається динамічністю, відкритістю та колективним характером творення. Термінологічні одиниці виникають у процесі неформальної онлайн-комунікації, характеризуються високою варіативністю та швидким поширенням через цифрові платформи.

Структурно-семантичний аналіз засвідчив різноманітність способів творення термінів і поєднання загальномовних та спеціалізованих значень, що забезпечує гнучкість і адаптивність терміносистєми. Встановлено, що терміни виконують не лише номінативну, а й організаційну, ідєнтифікаційну та прагматичну функції, сприяючи ефективній комунікації в межах спільноти.

Цифрові платформи відіграють ключову роль у кодифікації та поширенні термінології, забезпечуючи її часткову стандартизацію через механізми тєгування та метаданих, водночас зберігаючи варіативність і відкритість системи. Перспективи подальших досліджень убачаємо в корпусному аналізі фан-термінології та вивченні її міжкультурної варіативності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зарицький М. С. Актуальні проблеми українського термінознавства : підручн. для студ. вищих навч. закл. К.: Політехніка; ТОВ «Фірма “Періодика”», 2004. 124 с.
2. Івашченко В. Л. Фреймове і комунікативне термінознавство в зарубіжній лінгвістиці. *Мовознавство*. 2013. № 1. С. 51–58.
3. Кияк Т.Р. Семантичні аспекти нормалізації термінологічних одиниць. *Мова і культура. Серія «Філологія»*. К.: Наукове вид-во, 2008. Вип. 3. Т. 1, ч. 2. С. 57–71.
4. Попович Ю.В., Бялик В.Д. Поняття термінології та терміносистеми в сучасній лінгвістиці. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31(70), № 2(2). С. 206–211.
5. Циткіна Ф.О. Термінологія й переклад. Львів: ВЛІ, 2003. 187 с.
6. Cabré M. T. Theories of Terminology: Their description, prescription and explanation. *Terminology*. 2003. No. 2. P. 163–199.
7. Hills M. From fan culture/Community to the fan world: possible pathways and ways of having done fandom. *Palabra Clave*. 2017. 20(4). P. 856–883.
8. Jenkins H. Textual poachers: Television fans and participatory culture. New York. 1992. 352 p.
9. FanFiction.net. URL: <https://www.fanfiction.net/>
10. Archive of our own. URL: <https://archiveofourown.org/>

REFERENCES

1. Zarytskyi, M. S. (2004), “Current issues of Ukrainian terminology”, *Aktual’ni problemy ukraïns’koho terminoznavstva*, Politekhnik; TOV “Firma ‘Periodyka’”, Kyiv, 124 p.
2. Ivashchenko, V. L. (2013), “Frame and communicative terminology studies in foreign linguistics”, *Movoznavstvo*, No. 1, pp. 51–58.
3. Kiyak, T. R. (2008), “Semantic aspects of the normalization of terminological units”, *Mova i kul’tura. Seriiia ‘Filolohiia’*, Naukove vydavnytstvo, Kyiv, Vol. 3, Pt. 1, No. 2, pp. 57–71.
4. Popovych, Yu. V. and Bialyk, V. D. (2020), “The concept of terminology and term system in modern linguistics”, *Scientific Notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Series: Philology. Social Communications*, Vol. 31(70), No. 2(2), pp. 206–211.
5. Tsytkina, F. O. (2003), “Terminology and translation”, *Terminolohiia y pereklad*, VLI, Lviv, 187 p.
6. Cabré, M. T. (2003), “Theories of Terminology: Their description, prescription and explanation”, *Terminology*, No. 2, pp. 163–199.
7. Hills, M. (2017), “From fan culture/community to the fan world: possible pathways and ways of having done fandom”, *Palabra Clave*, Vol. 20(4), pp. 856–883.
8. Jenkins, H. (1992), *Textual Poachers: Television Fans and Participatory Culture*, Routledge, New York, 352 p.
9. FanFiction.net (n.d.), available at: <https://www.fanfiction.net/>
10. Archive of Our Own (n.d.), available at: <https://archiveofourown.org/>

Дата першого надходження статті до видання: 20.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 12.05.2026